

Đánh giá thực trạng hoạt động khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của sinh viên Trường Đại học Kỹ thuật - Công nghệ Cần Thơ

Hoàng Thị Phương Thảo*, Nguyễn Chí Hiếu*, Nguyễn Văn Kiệt*, Phạm Hồng Cúc**

*ThS. Trường Đại học Kỹ thuật - Công nghệ Cần Thơ

**SV Trường Đại học Kỹ thuật - Công nghệ Cần Thơ

Received: 21/12/2023; Accepted: 26/12/2023; Published: 26/12/2023

Abstract: Entrepreneurship and innovation are meaningful activities for students, helping to improve their own income and reduce their efforts to work for the society. Along with the rapid development of science and technology, students' entrepreneurship and innovation activities need to be paid attention and timely orientation, helping them to eliminate difficulties and promote their potential capital. has to up to the public. This study assesses the current status of entrepreneurship and innovation activities of students at Can Tho University of Engineering and Technology. From the results of the research, a number of design solutions are proposed and applied in a timely manner, contributing to improving the efficiency of this activity in the coming time.

Keywords: Enterprise, innovation, students, reality, solutions

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh hiện nay, việc khơi dậy tinh thần doanh nhân và khởi nghiệp kinh doanh trong sinh viên (SV) là cần thiết nhằm giảm áp lực việc làm cho xã hội (Tú & Huy, 2017). Một yếu tố quan trọng khiến việc khởi nghiệp của SV trở nên phổ biến là sự hỗ trợ từ các cơ sở giáo dục. Theo đánh giá của Bộ Giáo dục và Đào tạo, hoạt động khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo (KNĐMST) tại các trường đại học (ĐH) đã có những bước phát triển mới, đi theo xu hướng chung của quốc gia (Chi, 2020). Trong hệ sinh thái khởi nghiệp các trường ĐH có một vai trò hết sức quan trọng (Hiền, 2021). Việc thúc đẩy hoạt động KNĐMST ở trường ĐH sẽ trang bị cho sinh viên những kiến thức và kỹ năng quan trọng giúp sinh viên trước tiên là tự tin tạo ra việc làm cho bản thân, giảm tỷ lệ thất nghiệp sau khi ra trường, tạo thu nhập và phát triển bản thân. Qua đó, các trường ĐH khẳng định uy tín của mình, vươn lên tự chủ và thu hút được nhiều SV, GV và các nhà khoa học tài năng về làm việc đóng góp cho nhà trường nói chung và từng bước xây dựng được mô hình, nội dung của Hệ sinh thái khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo phù hợp, hiệu quả cho nhà trường.

Tại trường ĐH Kỹ thuật - Công nghệ Cần Thơ (CTUT), hoạt động KNĐMST của SV đã được quan tâm đặc biệt từ Ban Giám hiệu và các GV. Nhiều

chính sách thiết thực đã được ban hành, nhiều chương trình hành động cụ thể đã được thực hiện để hỗ trợ SV khởi nghiệp. Trong bài viết này, chúng tôi tập trung phân tích ý kiến của SV về thực trạng hoạt động KNĐMST tại CTUT, từ đó, các giải pháp giúp nâng cao hơn nữa hiệu quả hoạt động KNĐMST của SV tại CTUT trong những năm tiếp theo được đề xuất.

2. Phương pháp nghiên cứu

Để có cái nhìn tổng quan trong việc đánh giá thực trạng hoạt động KNĐMST của SV, phiếu khảo sát được chúng tôi thiết kế qua hai giai đoạn:

- Giai đoạn thăm dò mở: Các nghiên cứu gần đây được chúng tôi tổng hợp và phân tích. Trên cơ sở đó, nội dung phiếu khảo sát được xây dựng và khảo sát thử nghiệm trên 50 SV tại CTUT một cách ngẫu nhiên để đánh giá độ tin cậy và hiệu chỉnh lại phiếu khảo sát.

- Giai đoạn thu thập dữ liệu chính thức: Nội dung khảo sát gồm các phần: *nhận thức của SV về hoạt động KNĐMST* (4 biến đo lường); *kiến thức và cách thức tham gia hoạt động KNĐMST của SV* (6 biến đo lường); *sự quan tâm của nhà trường* (6 biến đo lường); *một số khó khăn của SV trong hoạt động KNĐMST* (10 biến đo lường). Phiếu khảo sát được phát cho SV thông qua Google biểu mẫu. Các nội dung khảo sát có 5 mức độ, bao gồm (1) Hoàn toàn

không đồng ý; (2) Thường không đồng ý; (3) Không ý kiến; (4) Thường đồng ý; (5) Hoàn toàn đồng ý.

Kết quả khảo sát được xử lý bằng phần mềm Microsoft Excel 2019. Phần mềm SPSS 26.0 được dùng để phân tích thống kê mô tả tính điểm trung bình và độ lệch chuẩn (ĐLC) của mỗi biến (Quyết & Thanh, 2011).

3. Kết quả và thảo luận

3.1 Nhận thức của sinh viên về hoạt động khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo

Nhận thức của sinh viên về hoạt động KNDMST: Kết quả khảo sát nhận thức của SV về hoạt động KNDMST (Bảng 1) cho thấy SV đã có nhận thức về hoạt động KNDMST trong quá trình học tập. SV có ý chí về việc thành lập và điều hành một doanh nghiệp của riêng mình (ĐTB = 3,91); có mục tiêu trở thành doanh nhân (ĐTB = 3,87); cố gắng hết sức để tạo lập và duy trì doanh nghiệp của riêng mình (ĐTB = 3,77); sẵn sàng làm mọi thứ để trở thành doanh khởi nghiệp sáng tạo (ĐTB = 3,74). Kết quả này cho thấy ý thức về hoạt động khởi nghiệp của SV ngày càng phát triển mạnh, hoạt động KNDMST ngày càng phổ biến. Bên cạnh đó, công tác giáo dục khởi nghiệp trong thời gian qua tại CTUT đã phát huy hiệu quả. Học phần *Giáo dục khởi nghiệp và đổi mới sáng tạo* được giảng dạy cho tất cả SV tại CTUT. SV được hướng dẫn và trải nghiệm tự mình thực hiện một dự án KNDMST khi học học phần này. Ngoài ra, kết quả này cũng phản ánh công tác tuyên truyền về vai trò của hoạt động KNDMST cho SV tại CTUT đã có những thành công nhất định. Đoàn thanh niên, Hội SV, Cố vấn học tập, GV giảng dạy các học phần đều có đóng góp tích cực vào thành công này.

Bảng 2.1. Kết quả khảo sát ý thức của sinh viên về hoạt động khởi nghiệp

TT	Nội dung	ĐTB	ĐLC
NT1	Mục tiêu của tôi là trở thành một doanh nhân khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo.	3,87	0,989
NT2	Tôi sẵn sàng làm mọi thứ để trở thành doanh khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo.	3,74	1,011
NT3	Tôi sẽ cố gắng hết sức để tạo lập và duy trì doanh nghiệp của riêng mình.	3,77	0,091
NT4	Tôi có ý chí về việc thành lập và điều hành một doanh nghiệp của riêng mình.	3,91	1,102

3.2 Sự quan tâm của nhà trường

Sự quan tâm của nhà trường: Kết quả khảo sát về sự quan tâm của Nhà trường cho thấy hoạt động

KNDMST nhận được sự quan tâm đặc biệt của Ban Giám hiệu CTUT. Nhà trường đã thực hiện giảng dạy Học phần về KNDMST cho SV toàn trường (ĐTB = 4,52). Đồng thời, CTUT thường xuyên tổ chức tập huấn cho SV (ĐTB = 3,71) hoặc phối hợp với các đơn vị liên quan tổ chức tập huấn cho SV về hoạt động KNDMST (ĐTB = 3,72); giới thiệu và hướng dẫn cho SV tham gia các kỳ thi về KNDMST (ĐTB = 3,77); tổ chức sân chơi khơi dậy ý tưởng KNDMST trong SV (ĐTB = 3,70). Ngoài ra, CTUT đã ban hành quy định khuyến khích hoạt động KNDMST của SV (ĐTB = 3,77). Kết quả này cho thấy CTUT đã giảng dạy các nội dung có về KNDMST giúp cho SV nắm bắt được các kiến thức có liên quan. Bên cạnh đó, nhiều quy định khuyến khích hoạt động này phát triển đã được ban hành. Năm 2023, cuộc thi ý tưởng KNDMST CTUT Starup lần I đã được tổ chức thu hút nhiều ý tưởng, dự án khởi nghiệp của SV tham gia, trong đó 9 ý tưởng, dự án xuất sắc nhất được chọn vào vòng chung kết.

3.3 Một số khó khăn của sinh viên trong hoạt động khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo

Kết quả khảo sát những khó khăn của SV (Bảng 2) cho thấy sinh viên thiếu kiến thức và kỹ năng cần thiết về hoạt động khởi nghiệp (ĐTB = 3,73); cảm thấy khó khăn trong việc gọi vốn, vay vốn (ĐTB = 3,70); Tôi bị thiếu vốn khi tiến hành hoạt động khởi nghiệp (ĐTB = 3,70); thiếu sự định hướng cho các hoạt động khởi nghiệp (ĐTB = 3,69); không có nhiều mối quan hệ xã hội (ĐTB = 3,68); thiếu ý tưởng cho việc kinh doanh khởi nghiệp (ĐTB = 3,67); chưa có đội nhóm để thường xuyên trao đổi ý tưởng khởi nghiệp (3,67);

Do đặc thù là trường chuyên đào tạo về khối ngành kỹ thuật, SV tại CTUT thường thiếu ý tưởng cho việc kinh doanh khởi nghiệp. Các em có kiến thức chuyên ngành cùng kiến thức về KNDMST nhưng việc gắn kết những kiến thức này vào quá trình kinh doanh khởi nghiệp thường gặp nhiều khó khăn. Nguyên nhân là SV thiếu sự định hướng từ các chuyên gia, thiếu môi trường riêng dành cho các hoạt động về KNDMST.

Bảng 2.2. Kết quả khảo sát những khó khăn của sinh viên

TT	Nội dung	ĐTB	ĐLC
KK1	Tôi cảm thấy mình thiếu ý tưởng cho việc kinh doanh khởi nghiệp.	3,67	1,011

KK2	Tôi cảm thấy mình thiếu kiến thức và kỹ năng cần thiết về hoạt động khởi nghiệp.	3,73	1,023
KK3	Tôi thiếu sự định hướng cho các hoạt động khởi nghiệp.	3,69	1,104
KK4	Tôi cảm thấy mình bị thiếu không gian cho các hoạt động khởi nghiệp và sáng tạo.	3,66	0,995
KK5	Tôi chưa có đội nhóm để thường xuyên trao đổi ý tưởng khởi nghiệp.	3,67	0,986
KK6	Tôi cảm thấy khó khăn trong việc gọi vốn, vay vốn.	3,70	1,024
KK7	Tôi bị thiếu vốn khi tiến hành hoạt động khởi nghiệp.	3,70	1,001
KK8	Tôi không có nhiều mối quan hệ xã hội.	3,68	0,899
KK9	Tôi không được sự hỗ trợ từ gia đình và người thân.	2,12	1,102
KK10	Tôi không được sự hỗ trợ từ nhà trường, thầy cô và bạn bè.	2,08	1,025
KK11	Tôi thấy các thủ tục pháp lý chưa khuyến khích tốt cho sinh viên tham gia hoạt động khởi nghiệp.	3,46	1,012

Kết quả khảo sát cho thấy SV đã có ý thức về hoạt động ĐMST&KN trong quá trình học tập; công tác giáo dục, tuyên truyền về hoạt động ĐMST&KN cho SV CTUT trong thời gian qua bước đầu phát huy hiệu quả. Đồng thời, hoạt động ĐMST&KN cũng nhận được sự quan tâm đặc biệt của Ban Giám hiệu nhà trường. Bên cạnh đó, hoạt động ĐMST&KN của SV CTUT cũng gặp một số hạn chế nhất định như là:

SV thiếu không gian cho các hoạt động ĐMST&KN.

SV chưa có đội nhóm để thường xuyên trao đổi ý tưởng ĐMST&KN.

SV thường thiếu ý tưởng cho việc kinh doanh khởi nghiệp.

SV thường thiếu sự định hướng cho các hoạt động ĐMST&KN.

SV cảm thấy khó khăn trong việc gọi vốn, vay vốn.

SV không có nhiều mối quan hệ xã hội cần thiết cho hoạt động ĐMST&KN.

3.4. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả hoạt động KNDMST của SV tại CTUT

Từ việc phân tích cơ sở lý luận, cơ sở thực tiễn và những đặc điểm thuận lợi, khó khăn của SV trong hoạt động ĐMST&KN, chúng tôi đề xuất và thực hiện một số giải pháp cụ thể như sau:

3.4.1. Giải pháp 1: Đề xuất và thành lập Câu lạc bộ hỗ trợ thanh niên khởi nghiệp

Câu lạc bộ hỗ trợ thanh niên khởi nghiệp là tổ chức tự nguyện của các SV và cựu SV Trường Đại

học Kỹ thuật - Công nghệ Cần Thơ. Câu lạc bộ này là nơi gắn kết những SV, cựu SV có khát vọng khởi nghiệp; làm môi trường giao lưu trao đổi học tập lẫn nhau giữa SV, cựu SV Trường Đại học Kỹ thuật - Công nghệ Cần Thơ và các trường Đại học khác. Câu lạc bộ cũng là nơi kết nối SV, cựu SV với doanh nghiệp và các nhà đầu tư, hỗ trợ các thành viên chuyên các ý tưởng sáng kiến, đề tài nghiên cứu khoa học thành các dự án khởi nghiệp. Câu lạc bộ hỗ trợ thanh niên khởi nghiệp được thành lập và đi vào hoạt động theo Quyết định số 32-QĐ/ĐTN ngày 28 tháng 12 năm 2022 của Đoàn trường Đại học Kỹ thuật - Công nghệ Cần Thơ.

3.4.2. Giải pháp 2: Tổ chức cuộc thi ý tưởng khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo CTUT Startup lần 1, năm 2023

Cuộc thi ý tưởng khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo CTUT Startup lần 1, năm 2023 được tổ chức theo Kế hoạch 1102/KH-ĐHKTCN ngày 25 tháng 11 năm 2022 của Trường Đại học Kỹ thuật - Công nghệ Cần Thơ. Đối tượng dự thi là tất cả sinh viên đang học tập tại Trường Đại học Kỹ thuật - Công nghệ Cần Thơ. Các ý tưởng, dự án khởi nghiệp tham dự *Cuộc thi ý tưởng khởi nghiệp đổi mới sáng tạo CTUT STARTUP lần 1, năm 2023* cần hướng đến mục tiêu giải quyết các vấn đề của cộng đồng, xã hội góp phần tạo sự đột phá đẩy mạnh phát triển kinh tế, xã hội.

Cuộc thi nhằm tạo ra một sân chơi lành mạnh, bổ ích giúp SV vận dụng kiến thức đã học vào thực tiễn; Thúc đẩy tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong SV; Tạo cơ hội cho SV phát triển các ý tưởng đổi mới sáng tạo. Hồ sơ xuất sắc tại cuộc thi cấp Trường sẽ được ưu tiên giới thiệu tham gia các cuộc thi về khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo tại cuộc thi Khởi nghiệp Đồng bằng Sông Cửu Long. Một số dự án dự thi đã thu hút được sự quan tâm của các nhà đầu tư, quỹ hỗ trợ để đưa kết quả nghiên cứu, sáng tạo ra thị trường.

3.4.3. Giải pháp 3: Xây dựng kế hoạch và tổ chức Tập huấn, tư vấn khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo lần thứ 1 năm 2023

Buổi tập huấn được diễn ra theo Kế hoạch số 07/ĐH/ĐTN ngày 16 tháng 02 năm 2023 của Trường Đại học Kỹ thuật - Công nghệ Cần Thơ. Buổi tập huấn nhằm tạo thêm sân chơi cho các SV giao lưu học hỏi kinh nghiệm phát triển ý tưởng và dự án khởi nghiệp; Thúc đẩy và lan tỏa tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong SV; Đào tạo kiến thức và kỹ năng khởi nghiệp cho SV. Buổi tập huấn đã thu hút đông

đào đoàn viên, SV tham gia tạo nên nhận thức tích cực về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo.

3.3.4. Giải pháp 4: Hướng dẫn SV tham gia và theo dõi các cuộc thi về KNDMST

Trong năm học 2022 - 2023, SV tại CTUT được hướng dẫn thực hiện ý tưởng, dự án tham gia một số cuộc thi về khởi nghiệp như Cuộc thi Khởi nghiệp đồng bằng sông Cửu Long (03 ý tưởng, dự án), Cuộc thi ý tưởng học sinh, sinh viên khởi nghiệp khu vực Đồng bằng sông Cửu Long lần II năm 2023 (INNOBE 2023, 04 ý tưởng, dự án), Cuộc thi sinh viên với ý tưởng khởi nghiệp tỉnh Đồng Tháp năm 2022 (01 ý tưởng), Cuộc thi sinh viên nghiên cứu khoa học và ứng dụng – Eureka (02 dự án); Hội nghị nghiên cứu khoa học trong sinh viên khu vực Đồng bằng Sông Cửu Long (01 ý tưởng).

3.3.5. Giải pháp 5: Thường xuyên cử GV dạy học phần về khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo tham gia tập huấn nâng cao trình độ

Thực hiện Đề án 1665 của Bộ Giáo dục và Đào tạo và Thông tư 07 của Thủ tướng Chính phủ; CTUT đã đưa Học phần Giáo dục khởi nghiệp thành bắt buộc đối với sinh viên hệ chính quy. GV dạy giảng dạy học phần này đều đã được tập huấn kiến thức chuyên môn về khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo. Đồng thời, GV cũng thường xuyên tham gia các hội thảo chuyên đề, các buổi tập huấn về khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo do Thành Đoàn tổ chức.

3.3.6. Giải pháp 6: Đề xuất thành lập Trung tâm hỗ trợ SV khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo

Trung tâm hỗ trợ sinh viên khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo là đơn vị có chức năng đào tạo, nghiên cứu, triển khai các dịch vụ đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp và đầu tư nhằm thúc đẩy việc hình thành và phát triển các doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo. Trung tâm này sẽ là cầu nối giữa CTUT với hệ sinh thái khởi nghiệp của địa phương và khu vực Đồng bằng sông Cửu Long. Trung tâm có vai trò quan trọng trong việc kết nối chặt chẽ các đơn vị trong hoạt động nghiên cứu, chuyển giao tri thức và công nghệ.

4. Kết luận

Khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo có vai trò quan trọng đối với SV. Việc hình thành nhận thức và phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp mạnh mẽ cho SV ở CTUT tham gia là vô cùng cần thiết. Kết quả nghiên cứu cho thấy SV đã có ý thức về hoạt động KNDMST trong quá trình học tập. Đồng thời, SV đã có kiến thức cơ bản về KNDMST và hoạt động KNDMST

cũng nhận được sự quan tâm đặc biệt của Ban Giám hiệu CTUT. Tuy nhiên, SV cũng gặp một số khó khăn nhất định bao gồm: thiếu kiến thức và kỹ năng cần thiết về hoạt động khởi nghiệp; cảm thấy khó khăn trong việc gọi vốn, vay vốn; thiếu sự định hướng cho các hoạt động khởi nghiệp; không có nhiều mối quan hệ xã hội; chưa có đội nhóm để thường xuyên trao đổi ý tưởng khởi nghiệp. Kết quả nghiên cứu là cơ sở quan trọng cho Ban Giám hiệu nhà trường tham khảo và đưa ra những quyết định kịp thời nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động KNDMST của SV ở CTUT.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Tài liệu tham khảo về hỗ trợ khởi nghiệp dành cho cán bộ khởi nghiệp*. Công ty cổ phần Công nghệ Giáo dục Novaedu.

2. Bình, V. N. (2021). Thực trạng và giải pháp khởi nghiệp của thanh niên Việt Nam trong cách mạng công nghiệp 4.0. *Kỷ yếu Hội nghị Khoa học trẻ lần 3 năm 2021 (YSC2021) - IUH*, 57-62.

3. Chi, L. (2020). Hướng tới phát triển Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo bền vững. *Báo điện tử Cộng sản Việt Nam*.

4. Hiền, N. Đ. (2021). Giải pháp hỗ trợ phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo ở trường Đại học hiện nay. *Tạp chí Khoa học Quản lý Giáo dục*, 30(02 (Tháng 6/2021)), 7-12.

5. Kiều, P. T., & Giang, N. H. (2021). Thực trạng năng lực khởi nghiệp sáng tạo và nhận thức về giáo dục khởi nghiệp sáng tạo cho sinh viên trường Đại học Nông lâm - Đại học Huế. *Tạp chí Giáo dục*, 493(Kỳ 1 (1/2021)), 44-48.

phủ, T. (2017). *Quyết định số 1665/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 30 tháng 10 năm 2017 về việc phê duyệt Đề án Hỗ trợ học sinh, sinh viên khởi nghiệp đến năm 2035*.

phủ, T. T. (2022). *Quyết định số 897/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 26 tháng 7 năm 2022 về việc phê duyệt Chương trình hỗ trợ thanh niên khởi nghiệp giai đoạn 2022-2030*.

Quyết, P. V., & Thanh, N. Q. (2011). *Phương pháp nghiên cứu xã hội học*. Nhà xuất bản Quốc gia Hà Nội.

tào, B. G. (2018). *Tài liệu tham khảo về hỗ trợ khởi nghiệp dành cho cán bộ khởi nghiệp*. Công ty cổ phần Công nghệ Giáo dục Novaedu.

Tú, P. A., & Huy, T. Q. (2017). Các yếu tố ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp kinh doanh của sinh viên Trường Đại học kỹ thuật - Công nghệ Cần Thơ.